



Sociaal Veiligheidsplan



Inhoud:

1. Inleiding

- 1.1 Wettelijk kader
- 1.2 Uitgangspunten INOS
- 1.3 Beleidsplan sociale veiligheid in relatie tot het ARBO-beleidsplan

2. Visie op sociale veiligheid

- 2.1 Visie
- 2.2 Kernwaarden
- 2.3 Doelen
- 2.4 Schoolregels en afspraken

3. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's

- 3.1 Monitoring van veiligheidsbeleving bij leerlingen, ouders, personeel
- 3.2 Beeld van veiligheidsrisico's en incidenten
- 3.3 Benutten van informatie voor ontwikkelen of bijstellen van beleid en praktijk

4. Taken en verantwoordelijkheden

- 4.1 Taken coördinator sociale veiligheid
- 4.2 Afspraken met externe partners
- 4.3 Aanwezigheid regelingen
- 4.4 Samenwerking met ouders

5. Positief pedagogisch handelen, pedagogisch klimaat

- 5.1 Uitgangspunten voor positief pedagogisch handelen
- 5.2 Ondersteuning en afspraken met teamleden
- 5.3 Afstemming met ouders

6. Preventieve activiteiten en programma's op school

- 6.1 Op schoolniveau, groepsniveau en individueel niveau
- 6.2 Scholing en training van personeel

7. Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten

- 7.1 Wat doet school aan signalering en handelen
- 7.2 Ondersteuningsstructuur

8. Borging

8.1 Cyclisch proces in de school

1. Inleiding

Alle kinderen hebben recht op een onbezorgde schooltijd, die in het teken staat van ontwikkelen, ontdekken en leren. Sociale veiligheid op school is een voorwaarde hiervoor.

INOS, stichting Katholiek onderwijs Breda, heeft om deze sociale veiligheid te waarborgen kaders gecreëerd en een traject opgesteld waarbinnen scholen hun sociaal veiligheidsbeleid op cyclische wijze kunnen vormgeven.

1.1 Wettelijk kader

Scholen krijgen door de wet 'Sociale veiligheid op school' (ook wel de 'anti-pestwet' genoemd) expliciet de taak om te zorgen voor een sociaal veilige school voor alle leerlingen, waarbij met nadruk gevraagd wordt om aandacht te besteden aan het voorkomen van pesten. De wet 'sociale veiligheid op school' regelt drie concrete verplichtingen:

1. Het voeren van sociaal veiligheidsbeleid.
2. Het beleggen van de volgende taken bij een persoon:
 - coördineren van het beleid ten aanzien van het voorkomen van pesten
 - het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten
3. Het monitoren van de sociale veiligheid van leerlingen met een instrument dat een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van leerlingen.

In dit schoolbeleidsplan worden alle wettelijke verplichtingen vertaald naar doelstellingen op schoolniveau. Het beschrijft op welke wijze de school haar sociaal veiligheidsbeleid vormgeeft, uitvoert, evalueert en bijstelt en welke rollen, taken en bevoegdheden hierbij van belang zijn. Het beleid wordt samen met de betrokkenen binnen de school gevormd en betreft een samenhangende set van maatregelen zowel gericht op preventie als op het afhandelen van incidenten. Dit alles ingebed in het pedagogisch beleid van de school. Het beleid dient stevig verankerd te zijn in de dagelijkse praktijk van de school. Indien blijkt dat de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen vraagt om bijstelling van het beleid en de daaruit voortvloeiende activiteiten, dan onderneemt de school hiertoe actie.

1.2 Uitgangspunten INOS

INOS hanteert met betrekking tot de sociale veiligheid de volgende uitgangspunten:

- INOS wil aan kinderen, medewerkers, ouders en alle andere bij de scholen betrokken personen een sociaal veilige omgeving bieden.

- INOS borgt de Sociale veiligheid door op de INOS scholen op het volgende toe te zien:
 - De school heeft schoolregels.
 - De school heeft een pestprotocol. Dit protocol wordt tweejaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
 - De schoolleider of degene die hij/zij daarvoor aanwijst is de coördinator van het sociaal veiligheidsbeleid.
 - De coördinator sociale veiligheid is aanspreekpunt in het kader van het voorkomen van pesten.
 - De school meet jaarlijks de sociale veiligheid en het sociale welbevinden van de leerlingen, evalueert de resultaten van deze meting en stelt een plan van aanpak op.
 - INOS biedt scholen kaders in de vorm van protocollen op stichtingsniveau. Deze vastgestelde protocollen zijn terug te vinden op de website van INOS. De school heeft binnen deze kaders de ruimte om protocollen te specificeren naar haar eigen situatie en doelstellingen, echter altijd in lijn met de protocollen op INOS niveau.
 - INOS inventariseert jaarlijks de incidenten met betrekking tot sociale veiligheid om, in het kader van het bestuurlijk toezicht, inzicht te hebben in frequentie en aard van incidenten en hier zo nodig op te kunnen acteren.

1.3 Beleidsplan sociale veiligheid in relatie tot het ARBO-beleidsplan

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het beleidsplan sociale veiligheid en het ARBO-beleidsplan. Het beleidsplan sociale veiligheid onderscheidt zich doordat hierin alleen aandacht is voor de sociale kant van veiligheid (met uitzondering van agressie en seksuele intimidatie). Fysieke veiligheid wordt losgekoppeld van sociale veiligheid, zoals dat ook gebeurt bij ARBO-beleid. Vanzelfsprekend dient er afstemming plaats te vinden omtrent raakvlakken tussen fysieke en sociale veiligheid.

2. Visie op sociale veiligheid

2.1 Visie

Het is voor ons van groot belang dat de kinderen zich in onze school thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen aandacht is.

Een goede sfeer is een voorwaarde om tot ontwikkeling te komen. Sfeer staat bij ons hoog in het vaandel. We bedoelen een sfeer waarbinnen leerlingen, leerkrachten en ouders zich prettig voelen. Belangrijke voorwaarden daarbij zijn: zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, samenwerking, respect voor elkaar en een gevoel van veiligheid en geborgenheid en natuurlijk een open communicatie. Om dit te bereiken, vinden we een klimaat met een duidelijke structuur en regelmaat van belang.

2.2 Kernwaarden

Op Kbs Petrus en Paulus staan de kernwaarden zelfontplooiing, verbondenheid en verantwoordelijkheid centraal. We geven binnen de school op alle dagen nadrukkelijk betekenis aan deze waarden. Zelfontplooiing betekent voor ons, dat we medewerkers en leerlingen de ruimte geven om op eigen wijze te leren. We beseffen daarnaast dat we alleen in Verbondenheid een goede sfeer kunnen behouden en onze doelen kunnen behalen. Tot slot spreken we iedereen aan op Verantwoordelijkheid en verwachten we respect voor elkaar, de omgeving en de materialen. Alle kernwaarden hebben zodoende alles te maken met de sociale veiligheid op school.

2.3 Doelen

Kbs Petrus en Paulus heeft zich ten doel gesteld dat leerlingen hun eigen kracht leren (her)kennen en daardoor bergen kunnen verzetten. Hun persoonlijke ontwikkeling staat hierbij centraal: Als je echt ergens in gelooft en je mogelijkheden benut, kun je veel bereiken.

Om dit te bereiken is een goede wisselwerking en communicatie tussen leerkrachten, leerlingen en ouders onontbeerlijk. Dit doel draagt bij aan een fijne sfeer en daarmee een veilige omgeving voor de leerlingen.

2.4 Schoolregels en afspraken

- We maken aan het begin van het schooljaar groepsafspraken met de kinderen van zijn/haar groep. Denk aan een positieve benadering. (bijv. "We laten elkaar zo goed mogelijk werken" i.p.v. "Je mag elkaar niet storen"). Deze worden consequent nageleefd door kinderen en leerkracht. De groepsafspraken hangen zichtbaar in het lokaal. De leerkracht pakt gedurende het schooljaar regelmatig terug op deze afspraken.
- Als we leerlingen corrigeren, zorgen we zo snel mogelijk voor een positief contact. Op het einde van de dag moet de leerling weer naar huis kunnen zonder een vervelend gevoel.
- Als de leerkracht een voorval met een leerling wil bespreken zorgt hij/zij zo veel mogelijk voor een moment waarop de leerling zich prettig en veilig voelt.

- We proberen straf zoveel mogelijk te voorkomen door de hele tijd goed zicht op de leerlingen te houden. Oogcontact is heel belangrijk en een knipoogje kan vaak al voldoende zijn.
- We isoleren een kind nooit, lichamelijk of geestelijk. De hele groep hoeft niet te zien dat we iemand zogenaamd voor "paal" zetten.
- We denken aan ons taalgebruik.
- We noteren belangrijke zaken altijd in Parnassys. We houden ons hierbij aan de feiten.
- Indien een leerling tijdelijk niet te handhaven is in de groep kunnen we gebruik maken van de collegae in andere groepen. We communiceren hierover vooraf met een collega en zorgen dat de leerling voldoende werk mee krijgt.
- Bij het buitenspelen/TSO hanteren we de 10 zogenaamde 'Gouden Regels'

3. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's

3.1 Monitoring van veiligheidsbeleving bij leerlingen, ouders, personeel De leerlingen van de groepen 3 t/m 8 vullen twee keer per jaar de leerlingenlijst van ZIEN in. Leerlingen worden bevraagd op hun welbevinden, hun eigen pestgedrag en op pestbeleving. Twee keer per jaar vullen de leerkrachten ook de observatielijsten van ZIEN in. Deze gegevens worden naast elkaar gelegd. Dit geeft ons ook heel veel informatie over de sociale veiligheid van leerlingen.

Zie bijlage 1 ZIEN en Sociale veiligheid.

Het sociogram dat we ook twee maal per jaar opstellen kan daarnaast ook nog nieuwe inzichten geven. Elke twee jaar wordt ouders en personeel gevraagd naar hun veiligheidsbeleving middels POVensters. Leerlingen worden hier elk jaar op bevraagd. **Zie bijlage 2 Monitor Sociale Veiligheid 20162017.**

Vanaf schooljaar 2016-2017 voeren alle leerkrachten standaard Kindgesprekken aan het begin van een schooljaar. Vanaf 2017-2018 worden er daarnaast aan het begin van een schooljaar ook zogenaamde luistergesprekken gevoerd met de ouders/verzorgers. Ook deze gesprekken leveren gegevens op waarmee een leerkracht kan werken aan de sociale veiligheidsbeleving van kinderen.

3.2 Beeld van veiligheidsrisico's en incidenten

Indien er een incident op school plaatsvindt waarbij de sociale veiligheid in het geding is, dan wordt dat d.m.v. van een standaardformulier gemeld bij de directeur.

3.3 Benutten van informatie voor ontwikkelen of bijstellen van beleid en praktijk De meldingen worden benut om eventuele risicovolle plekken binnen de school aan te pakken.

4. Taken en verantwoordelijkheden

4.1 Taken coördinator sociale veiligheid

- ervoor te zorgen dat iedereen binnen de school voldoende worden geïnformeerd over taken, werkwijze en bereikbaarheid van de Coördinator Sociale Veiligheid;
- het ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid (preventief en curatief);
- een vraagbaak en luisterend oor te zijn voor collega's;
- te adviseren bij keuze, aanpak en implementatie van nieuwe materialen of methodieken;

- te adviseren bij resultaten n.a.v. de monitoring;
- de eerste opvang van en advies aan een leerling (of diens ouders) die geconfronteerd worden met pesten (wanneer leerling en ouders geen gehoor hebben gevonden bij de eigen leerkracht); daarbij zal de Coördinator Sociale Veiligheid met instemming van de leerling of diens ouders, de betrokken leerkracht informeren over de situatie;
- indien een leerling zelf bij de Coördinator Sociale Veiligheid aanklopt in verband met pesten, de ouders van de leerling te informeren; het informeren van de ouders gebeurt liefst met instemming van de leerling; naarmate de leerling ouder is, is deze instemming zwaarder;
- zich op de hoogte te houden van ontwikkelingen op het gebied van preventie en bestrijding van pesten.

De directie van de school zorgt voor laagdrempelige bereikbaarheid en stelt de coördinator sociale veiligheid in staat om binnen het taakbeleid van de school haar/zijn taak naar behoren te vervullen.

4.2 Afspraken met externe partners

Kbs Petrus en Paulus raadpleegt haar Medezeggenschapsraad inzake veranderingen op het gebied van sociale veiligheid. De Medezeggenschapsraad heeft hierin een adviserende rol. Andere externe partners waar Kbs Petrus en Paulus mee samenwerkt zijn:

- Stichting MEE;
- Juzt
- Veilig Thuis;
- Centrum voor Jeugd en Gezin.

Contacten met deze instanties lopen (in eerste instantie) via de Intern Begeleider van de school. Vaak zijn dit raadgevende gesprekken.

Het kan ook zijn dat ouders zelf contact hebben opgenomen met een van deze instanties. Dan ligt het initiatief tot contact bij deze instanties. Natuurlijk alleen in overleg met ouders.

4.3 Aanwezigheid regelingen

Op Kbs Petrus en Paulus zijn verschillende regelingen aanwezig:

- klachtenregeling;
- meldcode huiselijk geweld;
- protocol medisch handelen; • protocol sociale media
- anti-pestprotocol.

4.4 Samenwerking met ouders

Om sociale veiligheid te bereiken, vinden we een klimaat met een duidelijke structuur en regelmaat van belang. Daarbij zijn wij ons er ten volle van bewust, dat wij het als school niet redden zonder de betrokkenheid en de hulp van ouders.

5. Positief pedagogisch handelen, pedagogisch klimaat

5.1 Uitgangspunten voor positief pedagogisch handelen

Kbs Petrus en Paulus wil de kinderen leren om zelf verantwoordelijkheid te dragen, hulpvaardig en mondig te zijn. Om die ontwikkeling planmatig te stimuleren en te sturen, hebben we een jaarplan ontwikkeld. De eerste zes weken besteden we expliciet aandacht aan de sfeer in de groep, het "wijgevoel". De nadruk ligt dan op het creëren van een goede sfeer in de leergroep. De kinderen en de groepsleerkracht zijn hiervoor samen verantwoordelijk. Er worden afspraken gemaakt. Ook worden de schoolregels en de zelf opgestelde regels van de klas in de afzonderlijke groepen besproken. In deze weken brengen we onder de aandacht dat we rekening moeten houden met anderen en hun gevoelens. Daarom schenken we aandacht aan het zich "veilig" voelen van alle leerlingen. Daarnaast heeft de school gekozen voor een methodische aanpak. Dit geschiedt aan de hand van 'Kinderen en hun sociale talenten'. Er is een werkgroep die zich bezig houdt met vernieuwingen en/of veranderingen op dit gebied.. Als de situatie erom vraagt, kunnen we besluiten om door de hele school of een gedeelte van de school een project te starten over het omgaan met elkaar. Dat kan gaan over pesten, vriendschap, samen spelen etc. In voorkomende situaties van alledag wordt ook regelmatig over dit onderwerp gesproken met de kinderen. Daarnaast faciliteren wij aan het begin van het schooljaar voor twee groepen van 10 leerlingen een Rots en Water training waar aandacht besteed wordt aan verschillende aspecten van het sociaal-emotioneel functioneren.

5.2 Ondersteuning en afspraken met teamleden

Leerkrachten krijgen ondersteuning van de vakgroep Sociaal Emotionele Ontwikkeling, de Intern Begeleider, de vertrouwenspersonen van de school en de coördinator sociale veiligheid. Tijdens bouw- en teamvergaderingen staat SEO op de agenda. Ook tijdens studiedagen komt dit geregeld terug.

Ook via de media (tv, kranten, sociale media) worden leerkrachten op de hoogte gesteld over ontwikkelingen omtrent sociale veiligheid. INOS besteedt in haar nieuwsbrief hier ook geregeld aandacht aan.

5.3 Afstemming met ouders

Ouders kunnen in de schoolgids lezen wat de uitgangspunten en doelen van de school zijn. Tevens krijgen zij informatie aan het begin van het schooljaar via een informatieavond (groep 1/2) of een informatieboekje (groep 3 t/m 8). Vanaf schooljaar 2017-2018 vinden in de groepen 3 t/m 7 luistergesprekken plaats. Tijdens deze gesprekken vertellen ouders over hun kind.

Door het jaar heen worden ouders op de hoogte gehouden via de nieuwsbrief . Over individuele kinderen vindt de afstemming plaats tussen ouders en leerkracht.

6. Preventieve activiteiten en programma's op school

6.1 Op schoolniveau, groepsniveau en individueel niveau

Op Kbs Petrus en Paulus wordt er op verschillende niveaus en met verschillende activiteiten gewerkt aan de sociale veiligheid op school.

- Schoolniveau: PBS pestpreventie;
- Groepsniveau: methode voor SEO "Kinderen en hun sociale talenten", Leerlingvolgsysteem ZIEN;
- Individueel niveau: gesprekken met leerlingen over pestbeleving of pestgedrag door middel van kindgesprekken.

6.2 Scholing en training van personeel

Ieder schooljaar wordt er scholing of intern overleg georganiseerd op het gebied van sociale veiligheid. Dat kan gaan over het gebruik van ZIEN, het actueel houden van de kennis op het gebied van PBS of het omgaan met onze methode voor SEO.

7. Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten

7.1 Wat doet school aan signalering en handelen

Leerkrachten houden elkaar middels de bouwvergaderingen op de hoogte van leerlingen die extra aandacht behoeven bij het buiten spelen. De met deze leerling gemaakte afspraken worden gedeeld, zodat er één lijn getrokken wordt.

De sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen uit de groepen 1 en 2 wordt geregistreerd m.b.v. de methode Kijk. De groepen 3 tot en met 8 gebruiken voor deze registratie de methode ZIEN. ZIEN bestaat uit zowel vragen voor de leerkracht, als ook voor de leerlingen. Er vinden naar aanleiding van het profiel van de leerlingen gesprekken plaats met leerlingen die aangeven te pesten of gepest te worden.

Leerkrachten, medewerkers Kober en vrijwillige overblijfkrachten moeten tijdig inzien wanneer er sprake is van pestgedrag en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten, medewerkers Kober en vrijwillige overblijfmeeuwerkers duidelijk stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde bij de leerkrachten.

Leerkrachten gaan in gesprek met de desbetreffende leerlingen. Wanneer het gedrag na gesprekken niet verandert, worden de intern begeleider en de coördinator sociale veiligheid op de hoogte gesteld. Zij beslissen wat de vervolgstappen zijn.

Pestincidenten worden gemeld aan de coördinator sociale veiligheid. **Zie bijlage 3 Pestprotocol.**

7.2 Ondersteuningsstructuur

Signaleren van grensoverschrijdend gedrag en incidenten is een taak van de leerkrachten. Zij zijn immers degenen die de leerlingen kennen en dagelijks meemaken. Leerkrachten gaan in gesprek met de desbetreffende leerlingen. Wanneer het gedrag na gesprekken niet verandert, worden de intern begeleider en de coördinator sociale veiligheid op de hoogte gesteld. Zij beslissen samen wat de vervolgstappen zijn. Pestincidenten worden te allen tijde gemeld. Ook wanneer deze stoppen na gesprekken met de desbetreffende leerlingen.

De teamcoördinator heeft ook een ondersteunende rol in de sociale veiligheid van leerlingen. Zij/hij zorgt ervoor dat er ruimte is binnen het bouwteam om te spreken over gedrag van leerlingen. De directeur wordt op de hoogte gesteld door de Intern Begeleider en/of coördinator sociale veiligheid.

8. Borging

8.1 Cyclisch proces in de school

Op papier hebben we ons veiligheidsbeleid zeker op orde. Met protocollen wordt getracht belangrijke veiligheidsissues als (cyber)pesten, agressie tegen personeel en ander ongewenst gedrag zoveel mogelijk voor te zijn. Dit alles vraagt wel om een proactieve houding, om een constante vinger aan de pols. Als de juiste medewerkers weten wat er speelt, kunnen knelpunten worden gesignaleerd en kan daarop beleid worden aangepast.

Dit betekent dat het zorgen voor een veilig klimaat een continu proces is. Grensoverschrijdend gedrag zal er altijd zijn. Er ontstaan ook steeds weer nieuwe uitingsvormen via nieuwe kanalen. Hierop is de school voorbereid, maar alertheid blijft geboden. We nemen de ruimte om te onderzoeken hoe ervoor gezorgd kan worden dat herhaling van dit gedrag zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Hiervoor maakt de school sociale veiligheid tot een voortdurend en vanzelfsprekend punt van aandacht in alle werkprocessen binnen de school. Door ervaringen te delen, handelen en gevolgde procedures te bespreken, met collega's, leerlingen en ouders, leren we van elkaar en wordt duidelijk waar beleid op gemaakt moet worden.

Het gaat dan onder andere om punten als:

- Kan ieder teamlid altijd terecht bij een collega bij sociaal onveilige situaties?
- Wordt ons gevoerd beleid gebaseerd op het leren van incidenten?
- Wordt regelmatig met ouders gesproken over de sociale veiligheid op school?

De cyclus kent een aantal componenten:

Processen in kaart brengen: vaststellen welke sleutelrollen, taken en verantwoordelijkheden er zijn, welke informatie wordt gedeeld, wat gemonitord wordt, wie controleert en bijstuurt.

Ontwikkelen: pedagogische visie ontwikkelen en de visie op veiligheid, waarden en normen bepalen, bepalen welke doelstellingen op het gebied van sociale veiligheid bereikt moeten worden, taken met verantwoordelijkheden beschrijven, prioriteiten stellen, veiligheidsplan opstellen met afspraken en protocollen, een communicatieplan opstellen, draagvlak creëren.

Uitvoeren: Ontwikkelde plannen communiceren, het dagelijks handelen verbinden met de visie, ruimte nemen voor gesprek en feedback en voor goede ideeën binnen het team, incidenten registreren, signalen terugkoppelen.

Evalueren: Veiligheidsbeleving meten, incidenten bespreken, trends signaleren uit functioneringsgesprekken, toetsen of maatregelen en voorzieningen voldoen.

Aanpassen: Processen, veiligheidsplan, doelstellingen, visie, prioriteiten, beleid.